

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 251/КЛ
Дата 08.07.2020г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

07-07-2020
Рег. № 10-00-5/.....

На Ваш рег. № 144 КД/ 09.06. 2020 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ
ОТ
ДАНАИЛ КИРИЛОВ
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО
ПО
КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 4/2020 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд (КС) от 9 юни 2020 г. съм конституиран като заинтересована страна по конституционно дело № 4 за 2020 г., образувано на 22 април 2020 г. по искане на шестдесет и трима народни представители от 44-то Народно събрание за установяване на противоконституционност на чл. 251б, ал. 2, изречение трето, чл. 251в, ал. 2, изречение второ, чл. 251г, ал. 4 относно думите „и в случаите по чл. 251б, ал. 2, изречение трето“ и чл. 251г¹, ал. 1, изречение второ, ал. 3 и 4 относно думите „и чл. 251в, ал. 2, изречение второ“ от Закона за електронните съобщения (ЗЕС) и на свързания с тях § 51 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение (ЗМДВИП), обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. (обн., ДВ, бр. 28 от 2020 г.).

В искането на народните представители се поддържа противоконституционност на разпоредбите на чл. 251б, ал. 2, изречение трето, чл. 251в, ал. 2, изречение второ, чл. 251г, ал. 4 относно думите „и в случаите по чл. 251б, ал. 2, изречение трето“ и чл. 251г¹, ал. 1, изречение второ, ал. 3 и 4 относно думите „и чл. 251в, ал. 2, изречение второ“ ЗЕС и свързания с тях § 51 ЗМДВИП като противоречащи от една страна на чл. 4, ал. 1, чл. 32, чл. 34, чл. 88, ал. 1, във връзка с чл. 73 от Конституцията на Република България (КРБ), както и с „фундаменталния принцип на публичността в парламентарното управление“, изведен от чл. 1, ал. 1 КРБ.

Конституционният съд на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 КРБ, във връзка с чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС), с посоченото по-горе определение е допуснал искането на шестдесет и тримата народни представители от 44-то Народно събрание за разглеждане по същество във връзка с поставените в него тълкувателни въпроси с уточнението, че с § 30, т. 1 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Разузнаване“ обн., ДВ, бр. 51 от 2020 г. са направени изменения и допълнения в разпоредбата на чл. 251г ЗЕС, като ал. 4

променя номерацията си и става ал. 5 на чл. 251г, но запазва съдържанието си в оспорената от вносителите част.

Министерството на правосъдието счита искането за неоснователно.

С приетия ЗМДВИП се уреждат мерките и действията по време на извънредното положение на територията на Република България и преодоляването на последиците след отмяната на извънредното положение. С разпоредбите на закона бяха предвидени промени в редица нормативни актове, сред които и ЗЕС, който урежда обществени отношения, свързани с осъществяване на електронни съобщения.

С разпоредбите на ЗЕС по същество се въвежда задължение за юридическите лица, осъществяващи обществени електронни съобщителни мрежи или услуги да съхраняват всички данни, създадени или обработени в процеса на тяхната дейност, отнасящи се до трафика на съобщенията, редът и условията за достъп до тези данни и лицата, които имат право на достъп до тях. Установен е периодът на съхранение, нуждите за прилагането им, формулирани са и целите, в изпълнение на които са създадени оспорваните законови текстове.

В чл. 251б, ал. 2 ЗЕС е предвидено, че данните се съхраняват за срок от 6 месеца за нуждите на националната сигурност и за предотвратяване, разкриване и разследване на тежки престъпления, в това число за целите на предотвратяване на тежки престъпления в рамките на оперативно-издирвателната дейност по реда на глава девета от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество. Също така, данните се съхраняват и за осъществяване на операции по издирване и спасяване на лица в случаите по чл. 38, ал. 3 от Закона за защита при бедствия. С допълнението на разпоредбата на чл. 251б, ал. 2, изречение трето е предвидено, че данните се съхраняват и за нуждите на принудителното изпълнение на задължителната изолация и болничното лечение на лица по чл. 61 от Закона за здравето, които са отказали или не изпълняват задължителна изолация и лечение.

Предвид на това, съображението на вносителите, че достъпът до данни от комуникационния трафик по смисъла на чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС на изключително широк кръг лица, за сравнително дълъг - половингодишен период от време, който при това не е ограничен за времето на извънредното положение, при липса на истински ефективен съдебен контрол, се явяват несъразмерни (непропорционални) на преследваната цел, е неоснователно. Това е така, тъй като разпоредбата на чл. 251б, ал. 2, изречение трето отговаря изцяло на изискването за съразмерност и пропорционалност, защото предвижда, че данните по чл. 251б, ал. 1, т. 6 се съхраняват единствено за нуждите на принудителното изпълнение на задължителната изолация и болничното лечение на лица по чл. 61 Закона за здравето (ЗЗ), които са отказали или не изпълняват задължителна изолация и лечение.

Също така в § 51 от преходните и заключителни разпоредби на ЗМДВИП е предвидено, че § 41 се прилага до отпадане на необходимостта от принудително изпълнение на задължителната изолация и болнично лечение на лица по чл. 61 ЗЗ, които са отказали или не изпълняват заповедта за задължителна изолация и лечение.

По този начин се постига една легитимна цел, свързана с предпазване, ограничаване и преодоляване на последиците от заразата с COVID-19, както по време на обявено извънредно положение на територията на Република България, така и за след неговата отмяна.

Твърдението, че се разширява приложното поле на чл. 251г, ал. 4 ЗЕС, като се предвижда предоставянето на незабавен достъп до данните по чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС при искане на съответния ръководител на посочените структури, подобно на случаите на непосредствена опасност от извършване на престъпление по чл. 108а, ал. 1-4, ал. 6 и 7, чл. 109, ал. 3, 110, ал. 1, пр. 6 и ал. 2, чл. 308, ал. 3, т. 1 и чл. 320, ал. 2 от Наказателния кодекс (НК), е също неоснователно.

Правото на защита на личните данни се разглежда като част от общото право на неприкосновеност на личния живот. Гаранциите на правото на неприкосновеност на личния живот са залегнали в чл. 32, чл. 33, чл. 34 КРБ. Съгласно чл. 32 личният живот на

гражданите е неприкосновен. Всеки има право на защита срещу незаконна намеса в личния и семейния му живот и срещу посегателство върху неговата чест, достойнство и добро име. Никой не може да бъде следен, фотографиран, филмиран, записван или подлаган на други подобни действия без негово знание или въпреки неговото изрично несъгласие освен в предвидените от закона случаи. Член 33 регламентира неприкосновеността на жилището, а чл. 34 гарантира тайната на кореспонденцията и другите съобщения.

Законодателят е разширил приложното поле на посочената по-горе разпоредба за предоставянето на незабавен достъп до данните само по отношение на лица по чл. 61 ЗЗ. Тези лица са изрично определени и конкретизирани в чл. 61 ЗЗ, като по този начин се постига задължителната изолация на лица, болни от заразни болести на заразноносител, както и задължителна карантина на контактните с тях лица в съответствие с епидемичния риск от разпространението на заразната болест.

В този смисъл е постигната и преследваната със закона легитимна цел - предпазване, ограничаване и преодоляване на последиците от разпространението и заразата с вируса COVID – 19, като този незабавен достъп ще се прилага до отпадане на необходимостта от принудително изпълнение на задължителната изолация и болнично лечение на лица (§ 51 ЗМДВИП). В случая се касае за правила, приети в съответствие с конституционно закрепената функция на държавата да закриля здравето на гражданите, прогласена в разпоредбата на чл. 52, ал. 3 от основния закон.

Неоснователен е и направеният в искането довод за незачитане на парламентарната процедура, установена в ПОДНС, като предложението за изменение и допълнение на ЗЕС, изразено в § 41 ЗМДВИП, е направено по време на обсъждането и второто гласуване на законопроекта във водещата Комисия по правни въпроси, на основание чл. 83, ал. 1 от ПОДНС, като видно от изложените по-горе аргументи се намират в пряка връзка с принципите и обхвата на ЗМДВИП.

Народното събрание като висш конституционно установен държавен орган и народно представителство се ползва с автономия. Тя се гарантира чрез предоставеното на парламента от конституционния законодател право да приема правилата на своята организация и дейност и да решава въпросите относно своето управление - чл. 73 КРБ. От една страна, само по себе си отлагането на повторното гласуване на отделна законова разпоредба за следващото парламентарно заседание не нарушава предписаното КРБ. От друга страна, макар в случая тезата за нарушаване на чл. 71, ал. 2 ПОДНС да е оспорима, няма никаква основателна причина КС да се отклони от досегашното си разбиране, отразено последователно в редица съдебни актове, че неспазването на правилата по ПОДНС не може да бъде приравнено на конституционно нарушение (вж. Решение № 5/1998 г. по к.д. № 2/1998 г., Решение № 4/1995 г. по к.д. № 2/1995 г. и др.).

Предвид изложеното, не следва да се възприема и искането за преразглеждане на разбирането на КС и отклонение от досегашното му разбиране, отразено последователно в редица съдебни актове, че неспазването на правилата на ПОДНС, не може да бъде приравнено на конституционно нарушение. (вж. Решение № 5 от 1998 г. по к. д. № 2 от 1998 г.; Решение № 4 от 1995 г. по к. д. № 2 от 1995 г. и др.).

Такова е разбирането и на КС намерило отражение в Решение № 1 от 4 февруари 2020 г. на КС по к. д. № 17/2018 г., съгласно което в практиката на КС (Решение № 5 от 2009 г. по к.д. № 6 от 2009 г., т. 4; Решение № 10 от 2012 г. по к.д. № 15 от 2011 г., т. III) преценката дали предложените между първо и второ четене промени противоречат на принципите и обхвата на законопроекта, приет на първо четене, е единствено на Народното събрание в пределите на чл. 84, ал. 2 ПОДНС.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

ДАНАЙЛЪ ЖИРИДОВ